

Servicedocument

Zorg voor ouderen

Crebocode: 51570

Deelkwalificatie V&V 314

Calibris

Kenniscentrum voor leren in de praktijk
in Zorg, Welzijn en Sport

Postbus 131

3980 CC Bunnik

T 030 750 7000

F 030 750 7001

I www.calibris.nl

E info@calibris.nl

SERVICEDOCUMENT

Verzorgende

Deelkwalificatie V&V 314
(Crebocode: 51570)

Zorg voor ouderen

behorend tot het deelraamwerk Verzorging
van de kwalificatiestructuur voor de sector Gezondheidszorg,
Welzijn en Sport

Tot stand gebracht onder coördinatie van:

- mevrouw M. Cornelissen-Botden, onderwijskundig medewerker CALIBRIS, Bunnik

Ontwikkeld door:

- de heer K. van Niekerk, onderwijs- en literairbureau, Hazerswoude

Met medewerking van:

- mevrouw M. Vaessen, onderwijskundige, Capelle aan de IJssel
- mevrouw D. Neeleman, Stichting Zorgspectrum, Nieuwegein
- mevrouw C. Broeshart, Stichting Zorgspectrum, Nieuwegein
- de heer E. Zwakman, ROC De Amerlanden, Amersfoort

Met ondersteuning van:

- mevrouw C. Wolterinck, Bureau ICE, Eck en Wiel

Bunnik, juni 2000

Inhoudsopgave

1. Algemene informatie
 - 1.1 Aanleiding voor de ontwikkeling van een servicedocument
 - 1.2 Wat is een servicedocument?
 - 1.3 De plaats van het servicedocument ten opzichte van andere documenten
 - 1.4 Het gebruik van het servicedocument
 - 1.5 Verklaring van termen uit het servicedocument
2. De uitwerking van de koepel- en subeindtermen

1 ALGEMENE INFORMATIE

1.1. Aanleiding voor de ontwikkeling van een servicedocument

In augustus 1996 heeft de minister van OC en W de eindtermen voor het secundair beroepsonderwijs vastgesteld. Daaronder behoren ook de eindtermen uit de kwalificatiestructuur gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport.

De eindtermen geven richting aan de onderwijsinhoud en de examinering. Omdat de eindtermen vrij algemeen geformuleerd zijn, worden door de landelijke organen van het beroepsonderwijs zogenoemde servicedocumenten ontwikkeld. De servicedocumenten vormen een uitwerking van de eindtermen. Ze kunnen door de onderwijsinstellingen gebruikt worden bij de invulling van het onderwijsprogramma.

1.2. Wat is een servicedocument?

Een servicedocument bevat informatie met een adviserend en ondersteunend karakter ten behoeve van onderwijs- en exameninstellingen.

Het bevat een inhoudelijke specificering van de eindtermen van een kwalificatie.

Voor elke koepeleindterm wordt een specificatie gegeven bestaande uit onderstaande elementen:

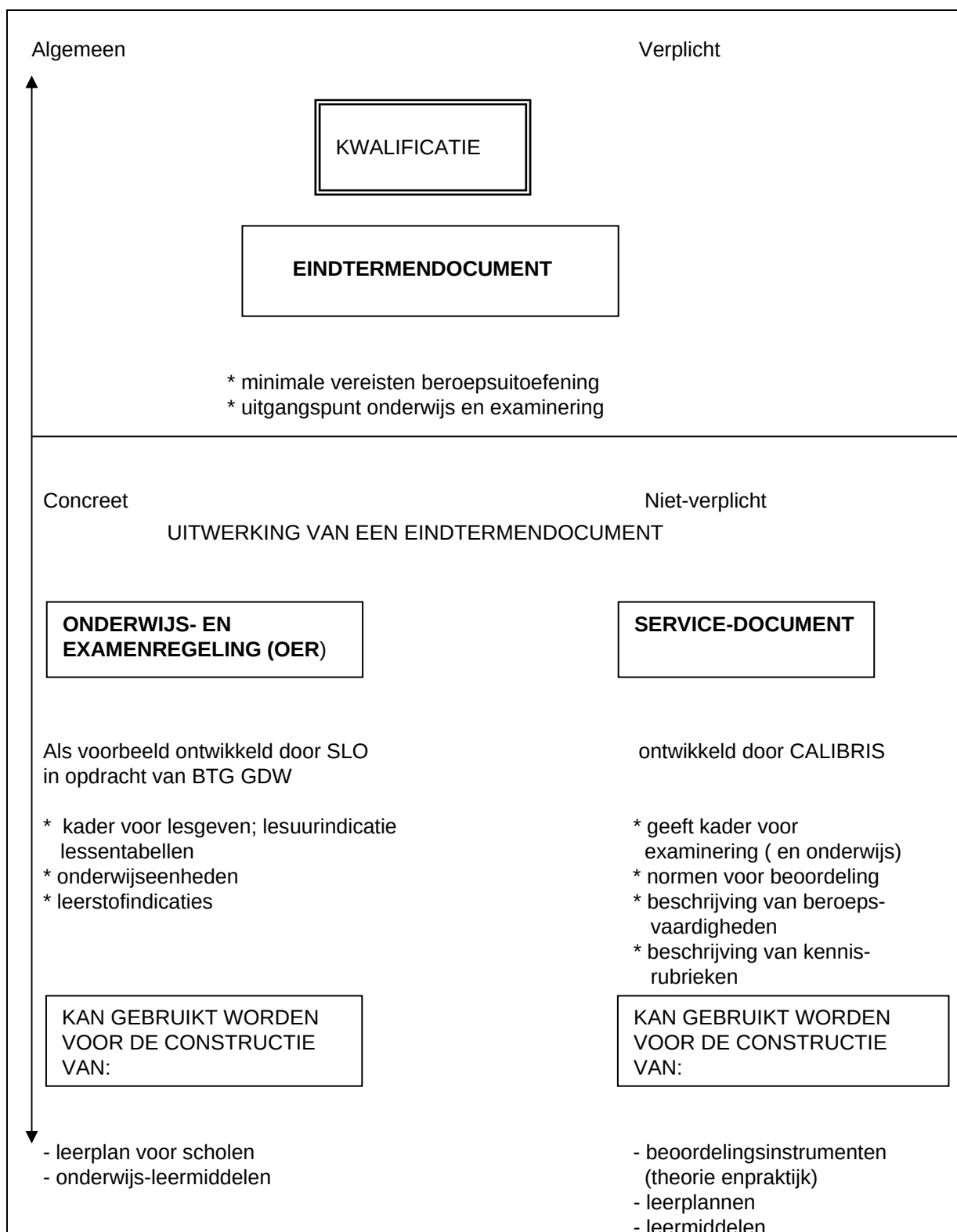
- * het benodigde beroepsgedrag voor het uitvoeren van die koepeleindterm uitgedrukt in (beroeps)vaardigheden
- * de benodigde kennis voor het uitvoeren van die koepeleindterm uitgedrukt in kennisrubrieken
- * de benodigde hulpmiddelen voor het uitvoeren van de beroepsvaardigheden van een koepeleindterm
- * normen voor de beoordeling van de vereiste vaardigheden en kennis.

Koepel- en sub-eindtermen zijn op bovenstaande manier gespecificeerd. Normen voor beoordeling zijn alleen voor de koepeleindtermen beschreven.

1.3 De plaats van het servicedocument ten opzichte van andere documenten

Het servicedocument vormt een onderwijsdocument dat concreter is van informatie dan een eindtermendocument, maar het servicedocument bevat meer abstracte informatie dan bijvoorbeeld een raamleerplan of een praktijkoefenboek.

In schema ziet het er als volgt uit:

1.4. Het gebruik van het servicedocument

Het servicedocument kan voor een aantal doelen gebruikt worden.

1. Het servicedocument bevat aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een leerplan. Voor elke koepel- en elke sub-eindterm zijn de meest relevante kennisrubrieken beschreven. Deze kennisrubrieken zijn nog heel algemeen. Voor leerplan-ontwikkeling moeten deze rubrieken in concrete leerinhouden uitgewerkt worden.
2. Het servicedocument bevat aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een praktijkleerplan. De sub-eindtermen die betrekking hebben op (beroeps)vaardigheden zijn uitgewerkt in (deel)vaardigheden. De (deel)vaardigheden geven aan welke handelingen nodig zijn om een beroepshandeling van een sub-eindterm te kunnen uitvoeren.
Alle vaardigheden in de kolom '(beroeps)vaardigheden' van alle sub-eindtermen tezamen geven aan welke handelingen nodig zijn om de taak van een koepel-eindterm te kunnen uitvoeren.
3. Met behulp van de kennisrubrieken in de kolom 'kennis' wordt een overzicht gegeven van de kenniselementen die een toets voor de desbetreffende deelkwalificatie kan bevatten.
4. Met behulp van de vaardigheden in de kolom '(beroeps)vaardigheden' wordt een overzicht gegeven van de vaardigheden die een toets voor de desbetreffende deelkwalificatie kan bevatten.

Specifieke functie van het servicedocument voor toetsing

Het servicedocument geeft een mogelijke blauwdruk voor de inhoud van een toets voor de desbetreffende deelkwalificatie.

Alle kennisrubrieken in de kolom 'kennis' van alle koepel-eindtermen geven de mogelijkheden aan van de te toetsen kennisonderdelen voor een toets van de desbetreffende deelkwalificatie.

Alle vaardigheden in de kolom '(beroeps)vaardigheden' van alle koepel-eindtermen beschrijven de mogelijkheden van de te toetsen vaardigheden voor een toets van de desbetreffende deelkwalificatie.

De exameninstelling CALIBRIS zal bij het werken volgens het beoordelingsmodel de inhoud van de servicedocumenten van Calibris gebruiken.

1.5 Verklaring van termen uit het servicedocument

Kwalificatie	Het geheel aan kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen dat voor de uitoefening van beroep/beroepen, verdere studie en/of het maatschappelijk functioneren wordt vereist.
Deelkwalificatie	Een afgerond geheel van taken uit een kwalificatie. Dit cluster van taken is naar eindtermen vertaald. De deelkwalificatie wordt officieel afgesloten met een certificaat.
(Koepel- of sub-)eindterm	Een (koepel- of sub-)eindterm zoals vermeld in de kwalificatiestructuur voor het beroepsonderwijs geeft de inhoud aan van een deelkwalificatie ofwel een concretisering van de deelkwalificatie. Ze bevat een inhoudscomponent en een gedrags-component. De inhoudscomponent verwijst naar een object of onderwerp waarop een (beroeps)handeling betrekking heeft. De gedragscomponent van de eindterm verwijst naar de (beroeps)handeling.
Koepeleindterm	Een koepeleindterm is geformuleerd op het niveau van clusters van taken; de bijbehorende sub-eindtermen zijn dan geformuleerd op taakniveau. Een andere mogelijkheid is dat een koepeleindterm geformuleerd is op taakniveau; de bijbehorende sub-eindtermen zijn dan geformuleerd op handelingsniveau.
Sub-eindterm	Een koepeleindterm kan uitgewerkt zijn in een of meerdere sub-eindtermen. Elke sub-eindterm beschrijft de vaardigheden en kennis van een (onder)deel van een taak of takencluster.
Normen voor beoordeling	Hier staan criteria voor de beoordeling van de vereiste (beroeps)vaardigheden en kennis van een koepeleindterm. De normering voor de beoordeling is opgedeeld in afzonderlijke beoordelingscriteria voor de 'vaardigheden' en voor de 'kennis'.
Normen voor de beoordeling van vaardigheden	Voor de beoordeling van de vaardigheden staan criteria beschreven die betrekking hebben op de taken uit de kolom '(beroeps)vaardigheden'. Het zijn beoordelingscriteria die uitspraken doen over de vaardigheden van alle sub-eindtermen van een bepaalde koepeleindterm.
Normen voor de beoordeling van kennis	Voor de beoordeling van de 'kennis' is voor elke koepeleindterm een standaard criterium opgenomen. KENNIS: - geeft een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden, genoemd in de kolom 'kennis' bij de sub-eindtermen. Dit standaard criterium heeft betrekking op alle kennis van de sub-eindtermen van die koepeleindterm.
Taxonomie	Classificatiesysteem waarbij naast ordening tevens sprake is van een hiërarchie. Het is een middel om vanuit beroepsactiviteiten te komen tot het formuleren van eindtermen.
(Beroeps)vaardigheden	(Beroeps)vaardigheden die vallen onder de desbetreffende koepel- of sub-eindterm. Het zijn de vaardigheden die uitgevoerd moeten worden in de beroepspraktijk met betrekking tot de inhoud van een eindterm, aangeduid door het werkwoord in een eindterm.
Kennis	De cognitieve elementen van de koepel- of sub-eindterm, aangeduid door het zelfstandig naamwoord van de eindterm. Het is een beschrijving van de kennis die nodig is om de beroepsvaardigheden van een eindterm te kunnen uitvoeren.
Hulpmiddelen	In deze kolom worden de hulpmiddelen beschreven die nodig zijn voor het kunnen uitvoeren van de (beroeps)vaardigheden.

2. DE UITWERKING VAN DE KOEPEL- EN SUBEINDTERMEN

Toelichting:

De deelkwalificatie 314: Zorg voor ouderen is een verplichte keuzedeelkwalificatie (differentiatie). Dit betekent dat de deelkwalificatie geen nieuwe elementen bevat ten opzichte van de specifieke beroepsgerichte deelkwalificatie 309: Verzorgen van geriatrische zorgvragers. Wel is er sprake van verdieping in de zorg voor ouderen. Het accent ligt hierbij meer op ervaringsverdieping en minder op kennisverdieping.

Aanbevolen wordt om van de geadviseerde 720 sbu minimaal 500 sbu aan de beroepspraktijkvorming te besteden in de beroepsbegeleidende leerweg en minimaal 360 sbu in de beroepsopleidende leerweg.

Bij de eindtermen dient de beroepshouding (zie deelkwalificatie 204) geïntegreerd te worden.

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING		
01 De afgestudeerde kan het levensperspectief van de oudere zorgvrager omschrijven. Hierbij dient extra aandacht besteed te worden aan: a. de processen van ouder worden.	B	Vaardigheden Kennis - geeft een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden genoemd in de kolom 'kennis' van de sub-eindtermen		
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
a. Extra aandacht besteden aan de processen van ouder worden.			Levensperspectief van de oudere wordt bepaald door: - gezondheidstoestand - leeftijd - levensloop - maatschappelijke factoren Beelvorming: - begrip	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			Beeldvorming van ouderen, zoals: - ouderen hebben de tijd om van hun leven te genieten - ouderen kunnen goed relativeren - ouderen zijn rustige mensen - ouderen praten altijd over vroeger - ouderen weten niets van techniek Beelvorming van ouderen in andere culturen, zoals: - ouderen zijn respectabel - ouderen zijn wijze mensen Categorieën oudere zorgvragers, zoals: - leeftijdscategorieën - autochtone en allochtone zorgvragers - ouderen met kortdurende zorg - ouderen met langdurige zorg - geriatrische zorgvrager	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			- psychogeriatrische zorgvrager - gerontopsychiatrische zorgvrager - oudere verstandelijk gehandicapten Zorgsettings, zoals: - ziekenhuizen - verpleeghuizen - verzorgingshuizen - instellingen voor verstandelijk gehandicapten - instellingen voor geestelijke gezondheidszorg - thuiszorg Disciplines Veroudering: - begrip Lichamelijke kenmerken van het verouderingsproces Geestelijke kenmerken van het verouderingsproces Sociale kenmerken van het verouderingsproces	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			Het afnemen van sociale contacten door onder meer: - pensionering - overlijden van naasten - wegvallen van zorgtaken (met name bij oudere vrouwen) - kleiner worden van het sociaal netwerk - verlies van positie - onthechting van de omgeving Reacties op verlies van positie: - het leven reorganiseren - vasthouden van het 'overgeblevene' - zich terugtrekken Succesvol ouder worden Van belang hierbij zijn: - levensdoel hebben - goede voeding - in beweging blijven - emotionele gezondheid - optimisme	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			- een goed sociaal netwerk hebben - behoefte aan rust en bezinning - relativeren - vinden van een nieuwe levensvervulling - levensbeschouwing - voorbereiden op het einde Verschillende rollen van de ouderen, zoals: - maatschappelijke actieve oudere - expert in politiek - ondernemingsgeest - afhankelijke oudere - eenzame oudere Hernieuwde posities en rollen voor ouderen op het gebied van: - onderwijs en ontwikkeling - recreatie - vrijwilligerswerk - politiek - tweede carrière - familie	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			Huisvesting Een aangepast huis kan een voorwaarde zijn om in eigen omgeving te (blijven) wonen: - alles gelijkvloers - geen drempels - ruime badkamer - stopcontacten op zit-hoogte - alarminstallatie Instanties en verzekeringen Woon- en leefomgeving: - aanwezigheid van voorzieningen - veiligheid - preventie met betrekking tot vallen - aanpassingen in kleding en gebruiksvoorwerpen - openbaar vervoer De levensfase 'ouderdom' Levensloop: - begrip	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			Belang van bekend zijn met de levensloop van een zorgvrager De levensloop is afhankelijk van: - het individualisme - het levensperspectief van de oudere - inidividuele gebeurtenissen - biologische gebeurtenissen tijdens de levensloop Ouderenmishandeling: - begrip - taboevorming Risicofactoren: - bij noodzaak van hulpverlening	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 01)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			Vormen van ouderen-mishandeling zoals: - lichamelijk mishandeling, zoals onvoldoende of geen verwarming in de kamer, fysiek geweld, bewust verkeerde toediening van medicijnen, vrijheidsberoving door bijvoorbeeld fixatie of opsluiten - geestelijke mishandeling, zoals dreigen, kleineren, bevelen of andere vormen van agressie, negeren van privacy - verwaarlozing - uitbuiting - seksueel misbruik - schending van rechten Preventieve maatregelen bij ouderenmishandeling Signaleren en melden van ouderenmishandeling	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				
KOEPELEINDTERM		TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING	
02 De afgestudeerde kan maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot het ouder worden omschrijven.		B	Vaardigheden Kennis - geeft een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden genoemd in de kolom 'kennis' van de sub-eindtermen	
SUB-EINDTERM		TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS HULPMIDDELEN
				Actuele positie ouderen in de maatschappij zoals: - patiëntenorganisaties - emancipatie, mondigheid - zorg op maat - Persoons Gebonden Budget - regelgeving - arbeid- en werkvoorzieningen Actuele ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid, werkloosheid en arbeidsparticipatie Multi-culturele aspecten met betrekking tot de behandeling en verzorging van ouderen

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 02)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg			Ethische dilemma's door de technologisering/ontwikkeling van de medische stand voor de ouderen, zoals het 'dragen' van een alarmerings-systeem Invloed van de verzorgingsstaat voor de ouderen Het systeem van indiceren voor de zorg en voorzieningen voor ouderen Schaarste en wachtlijsten in de zorg en gevolgen voor ouderen Consumenten/patiënten-organisaties en invloed voor ouderen Mogelijkheden van inbreng voor ouderen bij beleids-ontwikkeling zoals cliënten-raden Waarden en normen van de ouderen	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 02)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg			Maatschappelijke ontwikkelingen die de oudere heeft meegemaakt Huidige ontwikkelingen in de gezondheidszorg, zoals: - zorgzame samenleving - ruimte- en personeelsgebrek - mantelzorg Vergrijzing en dubbele vergrijzing: begrippen Oorzaken en gevolgen voor de verzorging Politieke keuzes met betrekking tot de vergrijzing Oorzaken van de veranderde zorgvraag	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 02)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg			Veranderde zorgaanbod: - intramurale naar semimurale zorg - intensieve naar extensieve zorg - langdurige naar kortdurende zorg - curatieve naar preventieve zorg - professionele naar zelfzorg, mantelzorg en hulp van vrijwilligers - verschuiving van standaardverzorging naar zorg op maat - dure naar goedkoper voorzieningen Vernieuwing in de ouderenzorg door zorginstellingen, zoals: - zorginstellingen moeten zich meer op de zorgvraag oriënteren - zorginstellingen moeten nieuwe zorgproducten en -diensten ontwerpen	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN		
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING
03 De afgestudeerde kan basiszorg verlenen aan een oudere zorgvrager. Hierbij dient extra aandacht besteed te worden aan: - het ondersteunen bij het vinden van een nieuwe levensstijl; - het handelen vanuit het perspectief van het ouder worden; - de meestal langdurige zorgverleningsrelatie; - de palliatieve zorg; - ethische vragen en dilemma's.	Pc/i/r	Vaardigheden - past op een adequate wijze de vaardigheden toe behorend bij de eindtermen van de deelkwalificatie '302: Basiszorg' bij het verlenen van basiszorg voor de oudere zorgvrager - hanteert bij de zorgverlening op verantwoorde wijze beroepshoudingsaspecten - geeft effectief begeleiding, ondersteuning en advisering bij het vinden van een nieuwe levensstijl en bij de aanpassing aan de veranderingen in de levensstijl - inventariseert en motiveert op adequate wijze bij het vinden van een nieuwe levensstijl - geeft op correcte wijze uitvoering aan de wensen, gewoonten en/of gebruiken bij het vinden van een nieuwe levensstijl - overlegt op correcte wijze met een zorgvrager over de inhoud van de zorg - geeft op effectieve wijze begeleiding en ondersteuning en houdt daar rekening met eigen ervaringsdeskundigheid van de zorgvrager en inbreng van de naasten - hanteert op verantwoorde wijze verschillende benaderingswijzen - handelt correct vanuit het perspectief van de oudere zorgvrager - is correct en adequaat in het verlenen van een langdurige zorgrelatie - toont op adequate wijze respect voor privacy, emoties en gevoelens van een zorgvrager - hanteert op adequate wijze de meestal langdurige afhankelijkheid van de zorgvrager - is adequaat in het observeren, rapporteren en evalueren van een langdurige zorgrelatie met een zorgvrager - inventariseert verwachtingen en wensen op correcte en effectieve wijze - hanteert eigen gevoelens op adequate wijze binnen de langdurige zorgverleningsrelatie - neemt op adequate wijze maatregelen om burn-out te voorkomen - geeft op correcte en adequate wijze palliatieve zorg aan de oudere zorgvrager - houdt bij het verlenen van palliatieve zorg op adequate wijze rekening met de wensen en behoeften van de oudere zorgvrager - treft juiste en effectieve maatregelen om gevolgen van ziekte tot een minimum te beperken - observeert en signaleert op adequate wijze gevoelens ten aanzien van de palliatieve zorg - bespreekt op verantwoorde wijze de inhoud van de palliatieve zorg met de oudere zorgvrager en naasten - hanteert op correcte wijze de beslissingen van de zorgvrager ten aanzien van de palliatieve zorg - past op adequate wijze PDL toe bij zorgvragers die volledig zorgbehoevend zijn - geeft effectief begeleiding en ondersteuning bij de psychosociale zorg aan de zorgvrager en naasten

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN		
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING
Vervolg 03		Vaardigheden - is adequaat in het verwoorden van standpunten van de zorgvrager met betrekking tot een ethische vraag of een dilemma en zet dit af tegen standpunten - bepaalt op verantwoorde wijze eigen grenzen - is adequaat in het observeren, signaleren van een ethische vraag of dilemma en handelt verantwoord binnen eigen bevoegdheden en de mogelijkheden van de betrokkenen - bespreekt op adequate wijze ethische vragen en dilemma's met de zorgvrager en naasten - hanteert op verantwoorde wijze de richtlijnen uit de beroepscode voor ethische dilemma's op verschillende gebieden - past op adequate wijze het zorgplan aan - consulteert indien nodig op adequate wijze andere disciplines - neemt op adequate wijze initiatieven in een multi-disciplinair overleg - begeleidt en ondersteunt op methodische wijze daar waar dit nodig of wenselijk is en kan omgaan met de mogelijkheden van de gegeven situatie - is adequaat in het observeren, rapporteren en evalueren van relevante gegevens en van de zorgverleningsrelatie, ethische vragen en dilemma's Kennis - geeft een juiste beschrijving van de leerinhouden behorend bij de eindtermen van deelkwalificatie '302: Basiszorg' bij het verlenen van basiszorg aan de oudere zorgvrager - geef een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden in de kolom 'kennis' bij de sub-eindtermen

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 03)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
a. Extra aandacht besteden aan het ondersteunen bij het vinden van een nieuwe stijl.		Zie kolom 'Vaardigheden' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '302' Verlenen van basiszorg bij het vinden van een nieuwe levensstijl: - houdt bij de zorgverlening rekening met beroepshoudingsaspecten zoals het uitgaan van en rekening houden met de behoeften, wensen, waarden en normen van de zorgvrager - inventariseert het vinden van een nieuwe levensstijl bij de zorgvrager - geeft ruimte bij het vinden van een nieuwe levensstijl - begeleidt en ondersteunt de zorgvrager bij het vinden van een nieuwe levensstijl - adviseert met betrekking tot het vinden van een nieuwe levensstijl en hulpmiddelen - motiveert de oudere zorgvrager - respecteert de levensstijl van de zorgvrager - consulteert zonodig andere disciplines - neemt initiatieven in een multidisciplinair overleg - observeert en rapporteert relevante gegevens - evalueert met de zorgvrager - past zonodig het zorgplan aan	Zie kolom 'Kennis' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '302' Gevolgen verouderingsproces voor het dagelijks leven zoals: - leefregels - aanpassingen - sport, vrije tijd en vakantie - werk en bezigheden - seksualiteit Copings- en verwerkingsstrategieën van de oudere zorgvrager Mogelijkheden, taken en bevoegdheden van verpleegkundige specialisten/maatschappelijk werk/ervaringsdeskundigen Factoren om oudere zorgvrager te motiveren zoals: - aantrekkelijk maken van de mogelijkheden - kans op succes - tijdsduur tot resultaat	Zie kolom 'Hulpmiddelen' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '302' Zorgplan Protocol

--	--	--	--	--

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 03)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.			Gevolgen verouderings-proces voor het dagelijks leven zoals: - leefregels - aanpassingen - sport, vrije tijd en vakantie - werk en bezigheden - seksualiteit	

b. Extra aandacht besteden aan het handelen vanuit het perspectief van ouder worden.		Verlenen van basiszorg vanuit het perspectief van oudere zorgvragers: - houdt bij de zorgverlening rekening met beroepshoudingsaspecten, zoals het uitgaan van en rekening houden met de behoeften, wensen, waarden en normen van de zorgvrager - onderneemt acties om inzicht te krijgen in het perspectief dat de zorgvrager voor ogen heeft, zoals: . gesprek hierover te voeren . vragen te stellen	Gevolgen verouderingsproces voor het dagelijkse leven zoals: - leefregels - aanpassingen - sport, vrije tijd en vakantie - werk en bezigheden - seksualiteit Copings- en verwerkingsstrategieën van de oudere zorgvrager	Zorgplan Protocol
---	--	---	--	---------------------------------

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 03)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg b.		. te ondersteunen bij het inzichtelijk krijgen van de aspecten die van belang zijn voor de zorgvrager - hanteert benaderingswijzen, zoals de belevingsgerichte benadering - hanteert de meestal langdurige afhankelijkheid van de zorgvrager - hanteert gevoelens van afhankelijkheid zoals depressie, woede, verlies eigenwaarde, onzekerheid - toont respect voor privacy, emoties en gevoelens van de zorgvrager - hanteert de ervaringsdeskundigheid van de zorgvrager - consulteert zonodig andere disciplines - neemt initiatieven in een multidisciplinair overleg - observeert en rapporteert relevante gegevens - evalueert met de zorgvrager - past zonodig het zorgplan aan	Mogelijkheden van relevante disciplines Verleden van de oudere zorgvrager	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 03)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
c. Extra aandacht besteden aan de meestal langdurige zorgverleningsrelatie.		Verlenen van basiszorg bij een langdurige relatie: - opbouwen - onderhouden - afbouwen - beroepshoudingsaspecten toepassen bij de zorgverlening: . evenwicht . betrokkenheid . distantie - inventariseert verwachtingen, wensen - gaat de eigen gevoeligheden na, zoals alert zijn op eigen valkuilen, overlegt zonodig met collega's/begeleiding - bespreekt grensoverschrijdend gedrag en ongewenste intimiteiten met de oudere zorgvrager en/of naasten - hanteert waarden, normen en gewoonten van de zorgvrager - respecteert de zorgvrager - neemt initiatieven in een multidisciplinair overleg - observeert en rapporteert de reacties van de langdurige zorgverleningsrelatie - past zonodig het zorgplan aan - evalueert met de zorgvrager en/of naasten de zorgverlening/zorgverleningsrelatie - neemt de maatregelen om burn out te voorkomen	Langdurige zorgverleningsrelatie: - voor- en nadelen - soorten langdurige zorg-verleningsrelatie - doel en functie - mogelijkheden en beperkingen Gevolgen van langdurige afhankelijkheid van hulpverleners Professionele houding/functionele samenwerkingsrelatie Voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag en ongewenste intimiteiten binnen de zorgverleningsrelatie Grenzen werk en privé Cliëntgerichte/individuele benadering Wisselwerking in de relatie zorgvrager en zorgverlener Hospitalisatie Burn out	Zorgplan Protocol

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				(vervolg 03)
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
d. Extra aandacht aan de palliatieve zorg.		Verlenen van palliatieve zorg aan oudere zorgvragers: - controleert symptomen - verhoogt comfort - communiceert met de oudere zorgvrager - bespreekt wensen en behoeften van de zorgvrager en/of naasten en komt deze zoveel mogelijk na - laat beslissingen zo veel mogelijk aan de zorgvrager over - ondersteunt de zorgvrager bij: . levensvragen . zingeving . rouwbegeleiding . angst - ondersteunt de naasten van de zorgvrager (met name de familie) - geeft informatie over aspecten van palliatieve zorg - observeert en signaleert gevoelens zoals onrust, onzekerheid over de toekomst, angst en vrees, pijn, ongemak bij de zorgvrager en naasten en bespreekt deze gevoelens van de zorgvrager en/of naasten	Palliatieve zorg: - begrip Lichamelijke zorg: - bestrijding en voorkoming van symptomen van de ziekte - pijnbestrijding Pijn: - functies - soorten - pijnbeleving - pijngewaarwording - pijn gedrag Pijnreducerende maatregelen Geestelijke ondersteuning bij palliatieve zorg Sociale ondersteuning bij palliatieve zorg Mogelijkheden en beperkingen van palliatieve zorg Alternatieve pijn-verlichtingstherapieën	Zorgplan Protocol Materialen zoals medicijnen, hulpmiddelen

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				(vervolg 03)
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg d.		- overlegt met/informeert de zorgvrager en naasten over wat de gevolgen zijn voor zijn lichamelijk en psychisch functioneren - geef psychosociale ondersteuning - past de omgeving zo veel mogelijk aan aan de behoefte van de zorgvrager en de naasten - past zonodig het zorgplan aan - verwijst door naar instanties en/of hulpverleners - consulteert zonodig andere disciplines - past PDL toe bij zorgvragers die volledig zorgbehoevend zijn	Palliatieve behandelingen Psychosociale zorg Kwaliteit van leven Belang van continuïteit van zorg en zorgverlener Begeleidingsaspecten zoals omgaan met situatie, angst en vrees, relatie met mantelzorg, de wensen, de prognose Mantelzorg/naasten: - belasting - ondersteuning Mogelijkheden, taken en bevoegdheden van verpleegkundige specialisten/maatschappelijk werk/ervaringsdeskundigen PDL: begrip, aandachtspunten	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				(vervolg 03)
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
e. Extra aandacht besteden aan ethische vragen en dilemma's.		Verlenen van basiszorg bij ethische vragen en dilemma's: - signaleert/observeert een ethische vraag en/of dilemma - bepaalt hierin de eigen grenzen - handelt binnen zijn/haar bevoegdheden - hanteert beperkingen van de betrokkenen ten aanzien van de ethische vraag en/of dilemma - hanteert de richtlijnen uit de beroepscode voor ethische dilemma's op verschillende gebieden - bespreekt de ethische vraag en/of dilemma met de zorgvrager en naasten - begeleidt en ondersteunt de zorgvrager waar nodig, en betreft hierbij indien gewenst de mantelzorg - verwoordt standpunten van de zorgvrager en/of naasten en zet deze af tegen eigen standpunten - respecteert het standpunt van de zorgvrager - consulteert zonodig andere disciplines	Ethische vragen en dilemma's: begrip Voorbeelden, zoals: geheimhouding, gelijke behandeling, autonomie van de oudere, privacy, spanningsveld tussen belangen Interactieprocessen bij ethisch redeneren Normen en waarden en de invloed op ethisch redeneren Kennen (cognitie), kunnen (competentie) en willen (engagement) met betrekking tot het omgaan met ethische vragen en dilemma's Mogelijkheden van relevante disciplines Mogelijkheden en beperkingen mantelzorg en/of naasten	Zorgplan Protocollen Stappenplannen

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 03)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg e.		- neemt initiatieven in een multi-disciplinair overleg - observeert en rapporteert de bevindingen/reacties van de zorgvrager en de betrokkenen op de ethische vragen en dilemma's - evalueert met de zorgvrager en/of naasten de ethische vragen en dilemma's		Zorgplan Protocollen Stappenplannen

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING		
04 De afgestudeerde kan preventie en GVO toepassen bij de oudere zorgvrager. Hierbij dient extra aandacht besteed te worden aan: a. het leren omgaan met beperkingen.	Rc/i	Vaardigheden - past op een adequate wijze de vaardigheden toe behorende bij de eindtermen van deelkwalificatie '303 Preventie en GVO' toe in de zorg voor chronisch zieken - is adequaat in het signaleren van gezondheidsproblemen en beperkingen van de zorgvrager en geeft daarbij op correcte en methodische wijze informatie, advies, instructie en educatie aan de zorgvrager en naasten - hanteert op adequate wijze copingsstrategieën - is adequaat in het bespreekbaar maken van de gevolgen voor de zorgverlening en de te nemen maatregelen, daarbij rekening houdend met de normen, waarden, wensen, gewoonten en privacy van de zorgvrager - hanteert op correcte wijze de privacy van de zorgvrager en naasten - geeft op correcte en adequate wijze de gewenste ondersteuning, rekening houdend met de culturele achtergrond van de zorgvrager - consulteert indien nodig op adequate wijze andere disciplines met toestemming van de zorgvrager - past op adequate wijze het zorgplan aan - is adequaat in het observeren, rapporteren en evalueren bij het toepassen van preventie en GVO bij de oudere zorgvrager Kennis - geeft een juiste beschrijving van de leerinhouden behorend bij de eindtermen van deelkwalificatie '303 Preventie en GVO' toe in de zorg voor de oudere zorgvrager - geeft een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden in de kolom 'kennis' bij de sub-eindtermen		
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
a. Extra aandacht besteden aan het leren omgaan met beperkingen.		Zie kolom 'Vaardigheden' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '303'	Zie kolom 'Kennis' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '303'	Zie kolom 'Hulpmiddelen' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '303'

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				(vervolg 04)
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.		Toepassen van preventie en GVO bij de oudere zorgvrager: - voorkomt en herkent tijdig gezondheidsproblemen - neemt preventieve maatregelen bij gezondheidsproblemen - gaat na wat de beperkingen en gevolgen zijn voor de zorgvrager en maakt deze bespreekbaar - sluit aan bij de behoeften, gewoonten, wensen, waarden en normen van de zorgvrager - hanteert de leefstijl van de zorgvrager - instrueert de zorgvrager en/of naasten - informeert, adviseert en ondersteunt de zorgvrager en/of naasten - geeft instructie en educatie aan de zorgvrager en/of naasten over het leren omgaan met gezondheidsproblemen en beperkingen - hanteert de privacy van de zorgvrager en naasten - consulteert, met toestemming van de zorgvrager, waar nodig andere disciplines - past zonodig het zorgplan aan	Relevante patiënten-verenigingen Oorzaken, verschijnselen, gevolgen en preventie van gezondheidsproblemen, zoals ondervoeding, uitdroging en onderkoeling Beperkingen op lichamelijk psychisch en sociaal niveau Leefregels met betrekking tot het omgaan met beperkingen Mogelijkheden van het consulteren van anderen disciplines Beroepshouding	Zorgplan Protocol

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 04)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.		- observeert en rapporteert relevante gegevens - evalueert met de zorgvrager en/of naasten - houdt bij het methodisch geven van gezondheidsvoorlichting rekening met copingstrategieën		

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN		
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING
05 De afgestudeerde kan de zorg coördineren in situaties met een oudere zorgvrager. Hierbij dient extra aandacht besteed te worden aan: - de informele zorg ten behoeve van de oudere zorgvrager; - de belangen van de oudere zorgvrager.	R c/i	Vaardigheden - past op adequate wijze de vaardigheden toe behorend bij de eindtermen van deelkwalificatie '305: Coördinatie van zorg' bij het coördineren van de zorg voor de oudere zorgvrager - inventariseert en rapporteert op correcte en adequate manier knelpunten bij de informele zorg ten behoeve van de oudere zorgvrager - bespreekt en coördineert op methodische wijze de zorgverlening - draagt op correcte en methodische wijze zorg voor de continuïteit in de informele zorgverlening - observeert, evalueert en rapporteert op een correcte wijze de verkregen gegevens - bespreekt met de zorgvrager op adequate wijze de mogelijkheden van zelfstandigheid - bespreekt op adequate wijze de mogelijkheden en knelpunten in de informele zorgverlening met de oudere zorgvrager en het netwerk van de oudere zorgvrager - houdt op adequate wijze en correcte manier rekening met de wensen, behoeften, waarden en normen van de oudere zorgvrager en het netwerk van de oudere zorgvrager - stimuleert de oudere zorgvrager op adequate wijze bij het in stand houden van het netwerk - geeft op effectieve wijze ondersteuning, begeleiding en advisering aan de oudere zorgvrager en het netwerk van de oudere zorgvrager - houdt op adequate wijze en correcte manier rekening met de ervaringsdeskundigheid van de oudere zorgvrager - betreft de oudere zorgvrager op verantwoorde wijze bij de zelfzorg - verzamelt op adequate wijze gegevens over het sociale netwerk van de zorgvrager - hanteert op adequate wijze de mogelijkheden en belemmeringen van mantelzorg en vrijwilligers, waarbij de belangen van de oudere zorgvrager centraal blijven staan - neemt op adequate wijze maatregelen die overbelasting van informele zorg kunnen voorkomen - signaleert en rapporteert op adequate wijze wanneer de belangen van de zorgvrager in gevaar komen - overlegt op adequate wijze met de verantwoordelijke van zorg en de oudere zorgvrager en neemt zonodig maatregelen wanneer de belangen van de zorgvrager in het gedrang komen

DEELKWALIFICATIE ZORGHULP 105: MENS EN SAMENLEVING				
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING		
Vervolg 05		Vaardigheden - coördineert de zorg aan de oudere zorgvrager op adequate wijze met speciale aandacht voor de ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligers - past zonodig op adequate wijze het zorgplan aan Kennis - geeft een juiste beschrijving van de leerinhouden behorend bij de eindtermen van deelkwalificatie '305: Coördinatie van zorg' bij het coördineren van de zorg voor de oudere zorgvrager - geeft een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden in de kolom 'kennis' bij de sub-eindtermen		
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
a. Extra aandacht besteden aan de informele zorg ten behoeve van de oudere zorgvrager.		Zie kolom 'Vaardigheden' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '305' Coördineren van informele zorg tijdens de zorg voor de oudere zorgvrager: - stelt zich op de hoogte van de bijzonderheden van deze situatie en inventariseert mogelijke knelpunten - bespreekt en coördineert de informele zorgverlening die mogelijk is in deze situatie - overlegt over en rapporteert zonodig knelpunten - draagt zorg voor de continuïteit in de informele zorgverlening	Zie kolom 'Kennis' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '305' Informele zorg: begrip Hulp van informele zorg (mantelzorg en/of vrijwilligers): - afstemmen van de mogelijkheden Relevante disciplines Continuïteit in informele zorg	Zie kolom 'Hulpmiddelen' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '305' Protocollen Zorgplan

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 05)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.		- neemt maatregelen die overbelasting van de informele zorg kunnen voorkomen - observeert en rapporteert de verleende zorg - past zonodig het zorgplan aan - evalueert met de zorgvrager en/of naasten		
b. Extra aandacht besteden aan de belangen van de oudere zorgvrager.		- bespreekt met de oudere zorgvrager de mogelijkheden van zelfstandigheid - bespreekt met de oudere zorgvrager de mogelijkheden van het netwerk bij de informele zorgverlening - besteedt aandacht aan en toont belangstelling voor het netwerk van de zorgvrager zoals: · bespreekt reacties van de omgeving en de gevoelens daarover · bespreekt op verzoek van de zorgvrager, problemen met zijn netwerk · signaleert en bespreekt de draaglast en de draagkracht van de informele zorg - stimuleert de zorgvrager zijn netwerk in stand te houden en/of te bevorderen	Belang netwerk voor oudere zorgvrager Mantelzorg/netwerk: - draagkracht en draaglast - gevolgen van zelfzorgtekorten voor het informele netwerk - problemen met zelfzorgtekorten van de partner en/of naasten voor het informele netwerk - mantelzorgondersteunende activiteiten Coping en verwerkingsstrategieën van het netwerk Draagkracht/draaglast van de informele zorg	Zorgplan Sociale kaart Brochures en patiëntenverenigingen

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				(vervolg 05)
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg b.		- geeft adviezen, ondersteuning en begeleiding bij het in stand houden en/of bevorderen van het netwerk van de zorgvrager - evalueert met de zorgvrager en/of naasten - stelt de mate van ervaringsdeskundigheid van de zorgvrager en naasten vast - stelt de zorgvrager in de gelegenheid zijn ervaringsdeskundigheid te gebruiken en te bevorderen - betreft de zorgvrager bij het bepalen van de zelfzorg - hanteert waarden, normen, wensen en behoeften van de zorgvrager - stelt in overleg met de zorgvrager de doelen van zorg en het zorgplan vast - observeert en rapporteert relevante gegevens - past zonodig het zorgplan aan - verzamelt gegevens over het sociale netwerk van de zorgvrager - inventariseert wie mantelzorg en vrijwilligerszorg verleent of zouden kunnen verlenen	Gespreksgroepen voor de informele zorg Informatie over voorlichtings bij eenkomsten voor informele netwerk Patiëntenverenigingen Zorg op maat Keuzevrijheid Samenwerkingsrelatie Kennis van patiëntenverenigingen en de mogelijkheden Draaglast en draagkracht	

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN (vervolg 05)				
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg b.		- inventariseert de mogelijkheden en belemmeringen van de mantelzorg/vrijwilligers - stemt het zorgplan af op de mogelijkheden van de mantelzorg en de steun die de mantelzorg nodig heeft - observeert en signaleert hoe de zorgvrager reageert op de informele zorg - signaleert wanneer de belangen van de zorgvrager in gevaar komen - stelt het belang van de zorgvrager voorop - neemt zonodig maatregelen wanneer de belangen van de oudere zorgvrager in gevaar komt om de belangen veilig te stellen - evalueert met de zorgvrager en/of naasten		

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				
KOEPELEINDTERM	TAX-CODE	NORMEN VOOR BEOORDELING		
06 De afgestudeerde kan kwaliteitszorgen en deskundheid bevorderen ten aanzien van de zorg voor ouderen. Hierbij dient extra aandacht besteed te worden aan: a. de ontwikkelingen in de zorg voor ouderen.	R c	Vaardigheden - past op de adequate wijze de vaardigheden bij de eindtermen van deelkwalificatie '306: Kwaliteitszorg en deskundigheidsbevordering' toe bij het bevorderen van de zorg voor ouderen - stelt zich op een adequate wijze op de hoogte van de ontwikkelingen in de zorg voor ouderen - stelt op methodische wijze voor nieuwe ontwikkelingen toe te passen - heeft een actieve inbreng op intervisie/supervisie/intercollegiale toetsing - evalueert op adequate wijze de toegepaste veranderingen in de zorg voor ouderen - werkt op correcte wijze klantgericht Kennis - geeft een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden behorend bij de eindtermen van deelkwalificatie '306: Kwaliteitszorg en deskundigheidsbevordering' bij het bevorderen van de zorg voor ouderen - geef een juiste en volledige beschrijving van de leerinhouden in de kolom 'kennis' bij de sub-eindtermen		
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
a. Extra aandacht besteden aan de ontwikkelingen in de zorg voor ouderen.		Zie kolom 'Vaardigheden' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '306' Ontwikkelingen in de zorg voor ouderen: - stelt zich op de hoogte en verdiept zich in (nieuwe) ontwikkelingen in de ouderenzorg - doet voorstellen om deze ontwikkelingen toe te passen in de praktijksituatie als dit wenselijk en/of mogelijk is	Zie kolom 'Kennis' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '306' Ontwikkelingen in de ouderenzorg: - doel en functie - toepassing - onderzoekresultaten Opleidingsmogelijkheden	Zie kolom 'Hulpmiddelen' behorend bij de eindtermen van servicedocument V&V '306'

DEELKWALIFICATIE V&V 314: ZORG VOOR OUDEREN				(vervolg 06)
SUB-EINDTERM	TAX-CODE	(BEROEPS)VAARDIGHEDEN	KENNIS	HULPMIDDELEN
Vervolg a.		- neemt deel aan intervisie/supervisie/intercollegiale toetsing - evalueert de toegepaste veranderingen/ontwikkelingen - werkt klantgericht	Nieuwe specialisaties: - verpleegkundige specialisaties - consultatiefuncties - casemanagers Vakliteratuur Deskundigheidsbevordering via internet Na- en bijscholing, zoals: - studie/themadagen - congressen - symposia - cursussen Klantgerichtheid: - geen wachttijden - meer privacy - meer inspraak - vrije artsenkeuze in instellingen	Vakliteratuur

Disclaimer

Calibris kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden in dit document. Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Calibris

Runnenburg 34

Postbus 131

3980 CC Bunnik

T 030 750 7000

F 030 750 7001

I www.calibris.nl

E info@calibris.nl